

491. Az üdvözüléshez szükséges kegyelmek kiosztása

Imádkozzuk a 95. számú éneket:

*Krisztus a mennybe fölmenne, alleluja, alleluja.
Egeknek élő Istene, alle-, alleluja!*

*Fölnéztek az apostolok, alleluja, alleluja,
És zengtek fényes angyalok; alle-, alleluja!*

A 2000. jubileumi évben a kegyelmek kiáradása jelzésére egy nagyon szép szentkép jelent meg a Vatikán Szent Péter templomával, előtte a térrel. A pápa temploma fölött a szentháromságos egy Isten, az Atya és a Fiú áldásra emeli a kezét, és közöttük árad a Szentlélek kegyelme. Ezzel a gondolattal az Egyház azt akarja kifejezni, hogy **Isten a szentháromságos egy szeretet-közössége hív minden embert, illetve hogy megadja ehhez a szükséges kegyelmeket az Ő Egyházán keresztül.** Mert hiszen az Atya Fia és Lelke ma is működik az Egyházban.

Ma tehát elmélkedjünk arról, hogyha Isten minden embert üdvözíteni akar, akkor mindenkinek megadja az elégséges kegyelmet ahhoz, hogy el is jusson az üdvösségre. Isten nem kíván lehetetlent. **Ha Isten egy célt ad az embernek, akkor a cél eléréséhez a szükséges nélkülözhetetlen eszközöket is megadja.** Az üdvösség elérésének nélkülözhetetlen eszköze pedig a kegyelem. A római Szent Péter térre mindenféle nemzetből hívő emberek zarándokolnak, hogy ott Péter apostol sírjánál az első szent apostollal, illetve annak utódjával találkozzanak, mert **az üdvösségre szükséges kegyelmet végül is Isten az Egyházon keresztül osztogatja mindnyájunknak,** a hívőknek, de azoknak is, akik még nem tudnak eléggé hinni.

Az első alapgondolatunk:

I. Elsősorban a megigazultak kapnak elégséges kegyelmet az üdvösségre

A megigazultak azok, akik eljutottak a megszentelő kegyelem állapotára. Ez elsősorban a keresztség szentségében történik Isten ajándékából. De ha valaki elveszíti a megszentelő kegyelmet, Isten hajlandó visszaadni a bűnbocsánat szentségében, vagy hogyha már valaki annyira gyenge és beteg, szavakkal gyónni sem tud, nem tudja megvallani, hogy mitől kér feloldást Isten irgalmából, akkor ezt a feloldozást, a megszentelő kegyelem újra ajándékozását megkapja a betegek szent kenetével is. Nem mindenki számára világos azonban, hogy **Isten olyan jóságos, akkora atyai szeretettel van irántunk, hogy megadja a lehetőséget az üdvösségre.**

Janzen püspök tanítását és az ő követőiknek az álláspontját az egyházi tanítóhivatal eretnek tanításnak minősítette. A **janzenisták** ugyanis **azt mondták: Isten némely parancsának teljesítése még a kegyelem állapotában levők számára is lehetetlen,** mert nem kapnak hozzá elegendő segítő kegyelmet. Ezeket, akik a megszentelő kegyelem állapotában vannak, magyarul igazaknak mondjuk, vagy megigazultaknak. Latinul *justic* vagy *justifikate*. Ebben a tanításban, amely nem egyezik meg a katolikus tanítással, Janzen és az őt követők arra utalnak, hogy Isten olyan mérhetetlenül nagy, annyival meghaladja az embert, hogy az ember nem képes még a kegyelem segítségével sem teljesíteni Isten parancsait, amely azután azt jelenti, hogy az ember még az üdvösségre sem jut el.

Az Egyház hittétele, vagy latin, görög szóval **dogmája: Isten a kegyelem állapotában levőknek elégséges kegyelmet ad ahhoz, hogy parancsait teljesítsék, a súlyos bűnöket elkerüljék, és így jócselekedeteikkel az üdvösséget kiérdemeljék.** Nagyon fontos a hittétel mindegyik szava. Isten elegendő, vagyis elégséges kegyelmet ad a kegyelem állapotában levő gyermekeinek ahhoz, hogy eljussanak az üdvösségre, vagyis a mennyei hazába. Isten segíti az Ő gyermekeit, hogy az általa adott parancsokat – így elsősorban a tízparancsot, a főparancsot, az Egyház parancsait – teljesíthessék. Akik tudatosan vállalkoznak a parancsok megtartására, azok elkerülhetik a súlyos bűnöket. A súlyos bűn – ami a lélek halálát okozza – az mindig egy fontos dologban tudatos és akarattal történő döntés, amellyel az ember nem akar engedelmeskedni Isten parancsának.

1. A Biblia tanúsága

A Szentírás mindig Isten szeretetéről ad kinyilatkoztatást. A Bibliában számos példán láthatjuk: milyen külön szeretettel gondoskodik az Atyaisten és Egyszülött Fia, Jézus azokról, akiket magáénak ismer.

Nézzük először az **Ószövetséget**:

A latin számozás szerint a 22. zsoltár a jó pásztorról szól, aki övéit *zöldellő réteken legelteti*. Mint a jó pásztor a nyugalom ösvényein tereli, és felüdüti a lelket. A sötét völgyben sem fél a megigazult ember, mert hiszen Isten ott van vele. ...Isten kegyelme és jósága vezeti élete minden napján azért – így fejeződik be a zsoltár: –, hogy az Úr házában lakhasson örök időközön át (vö. Zsolt 22, 1-4. 6). Érdemes ezt a zsoltárt egyéni imádságban is kikeresni a Bibliából. Zárójeles 22-es számozás, vagy a héber 23-as számozás szerint.

Ugyancsak a **Zsoltáros beszél arról, hogy Isten mennyire szereti az embert**. A másik (102.) zsoltárban *Istent áldja: Egész lelkével, egész belsőjével akarja dicsérni Isten nevét, mert Isten megbocsátja az ember bűneit. Meggyógyítja gyengeségét, megmenti életét a pusztulástól. Kegyelemmel és irgalommal megkoronázza, eltölti az életét javakkal* (vö. Zsolt 102, 1-5). Amikor az ember Istennek ezt a nagy szeretetét hittel szemléli, magára alkalmazza, akkor a szíve megtelik viszont-szeretettel.

A szeretetnek volt a megnyilvánulása az is, ahogyan a következő zsoltárban imádkoztuk: **Behunytt szemű bizalommal követjük Isten Atyánkat** (vö. Zsolt 40, 4). Mint ahogyan a gyermek is hagyja magát vezetni édesapjától vagy édesanyjától, egészen ráhagyatkozik, mert hiszen ők tudják a haza felé vezető utat, úgy **a mi lelkünk is szüntelenül hagyatkozzék az Úrra!**

Akármilyen sötét felhők jönnek, akármilyen sötét életszakaszok a mi földi zarándokutunkon a mennyei haza felé, Isten szeretettel vesz körül bennünket, Ő vezet! Ezért azután a 102. zsoltár szavát mondhatjuk mi is: *Áldjad, lelkem az Urat, és egész bensőm dicsérje szent nevét!* (Zsolt 102, 1).

Vagy vehetjük a héber számozás szerint a 116. zsoltárt, amely a latinban 2 zsoltár anyagát öleli fel a 114. és 115. zsoltárt. A lélek hálálkodik: **Szeretem az Urat, szeretet tölt el, mert az Úr meghallgatta könyörgő kiáltásomat. Felém fordította fülét azon a napon, amikor segítségül hívtam, amikor körülvettek a halál kötelékei, és az alvilág csapdái... A lélek boldogan megnyugszik Isten atyai jóságában, szeretetében, Aki megmenti őt a haláltól, és az Úr színe előtt járhat... Az élők földjére juthat el a mennyei hazában** (vö. Zsolt 114, 1-3, 7-9).

De nemcsak a Zsoltáros ad tanítást Istennek erről a különös, dédelgető szeretetéről. Izajás próféta is többszörösen felhívja a figyelmünket. Ilyeneket mond: *Szolgám vagy, kiválasztottalak, ezért nem vetlek el. Ne félj, mert veled vagyok! Ne csüggedj, mert én vagyok a te Istened! Megerősítelek, megsegítelek és felkarol győzelmes jobbom* (Iz 41, 18-20).

Amint a hívő lélek *a halál sötét völgyében sem fél, mert Isten ott van vele*, úgy a mennyország felé vezető úton a mennyország felé vezető úton **a mennyországba meghívott ember sem fél, mert tudja, hogy az ő Istene vele van!**

Most mi is indítsuk fel ezt a boldog örömet: A mi Istenünk megerősít, megsegít, felkarol, győzelmes jobbával átölel!

Ugyanezt a gondolatot nyilatkoztatja ki Izajás próféta által is: *Ezt mondja az Úr, a Teremtőd. „Ne félj, mert megváltottalak, neveden szólítalak. Az enyém vagy. Visszahozom fiaimat a távolból, és leányaimat a föld határaitól, mindazokat, akik az én nevemet viselik, akiket dicsőségemre teremtettem, akiket én formáltam és megalkottam”* (vö. Iz 43, 1-7).

Az elmélkedő lélek tehát boldogságot él meg, amikor Isten atyai jóságáról kap tanítást.

De Isten az **Újszövetségben** is egyértelművé teszi, hogy **a megigazultak elegendő kegyelmet kapnak az üdvösségre**. *Máté evangéliumában* például Jézus megvallja: *„Mindaz, aki teljesíti Mennyei Atyám akarátát, az mind testvérem, nővérem és anyám”* (Mt 12, 50). Az elmélkedő lélek boldog, hogy Jézus ilyen vonatkozással tekint rá, a Családjába fogadja. Ez *a szeretet sem múlik el* (1 Kor 13, 8), amelyet Jézus az *Ő testvére, nővére és anyja* iránt élt meg velünk kapcsolatban is. Ez a mennyországban is működik. Ott is átragyog a megigazult ember lelkén ez a Krisztusról való különleges kapcsolat.

Jézus további vallomást tesz: *„Aki szeret engem, azt Atyám is szeretni fogja. Szeretni fogom őt én is, és kinyilatkoztatom magamat neki.”* A következő versben megerősíti: *„Aki szeret engem, megtartja tanításomat. Atyám is szeretni fogja őt. Hozzá megyünk, és Benne fogunk lakni”* (Jn 14, 21. 23). Jézusnak ezek olyan vallomásai, amelyekből a hívő lélek él. **A megigazult embert a Mennyei Atya szeretete élte**. A megigazult ember nem önmagában él, hanem Istenben, illetve *Isten beleárasztja az Ő szeretetét, a Szentlelket az ember szívébe* (vö. Róm 5, 5). Így folytatódik a gondolat: *Isten azzal bizonyítja irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus meghalt értünk. Most tehát, amikor megigazultunk vérében, sokkal inkább megment minket a büntetéstől. Nemcsak kibékültünk Istennel, hanem még dicsekszünk is Istenben Urunk, Jézus Krisztus által, Aki most megszerezte nekünk a kiengesztelődést* (uo., 8-10).

Lehetné még folytatni a Szentírás tanúságait, tanításait. Hadd idézzem még ehhez a témához Pál apostol egy vallomását: Jézus mondja ennek a választott apostolának: *„Elég neked az én kegyelmem, mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében”* (2 Kor 12, 9).

– Amikor mi is gyötrődünk,
– amikor a mi számunkra is olyan fájdalmas a megpróbáltatás,
– amikor kérjük az Urat, hogy szabadítson meg ezektől a gyötrelmes megpróbáltatásoktól, akkor Isten nekünk is ezt üzeni: *Elég neked az én kegyelmem! Az én isteni erőm a te emberi gyengeségedben nyilvánul meg*. Isten szeretete átjárja az ember lelkét, mert Isten mindig megadja az elégséges kegyelmet az üdvösséghez. Nyilván elsősorban azoknak, akik már megigazultak, vagyis a megszentelő kegyelem által igazzá váltak.

Nézzük a szent hagyomány tanúságát, mit mond arról az **ősegyház**:

2. A szenthagyomány tanúsága

A megigazultak elégséges kegyelmet kapnak az üdvösséghez. Az ősegyház atyái közül senki sem tanította, hogy Isten bármikor is megvonta volna a kegyelmét valakitől, aki hűséges volt Hozzá. Sőt, ezek az atyák Isten parancsaira és a felelősségre-vonás tényeire hivatkoznak, és így bizonyítják, hogy képesek vagyunk Isten parancsainak teljesítésére.

Szent Ágoston például határozottan tanítja: „**Csak azt hagyja el Isten, aki Őt elhagyta**”
Vagyis aki nem akarja Istent elhagyni, az nem lesz az istennélküliség, a kárhozat állapotában.

3. Az értelmi megfontolás

is igazolja, hogy Isten jósága, hűsége, igazságossága, bölcsessége és szentsége jellemzi őt. Ellenkeznek Istennek ezzel a jóságával, hogyha nem adná meg a megigazult embereknek az üdvösséghez szükséges kegyelmet; hiszen a kegyelem állapotában levőket a Biblia úgy jellemzi, mint Isten szeretett gyermekeit, mint az Ő Egyszülött Fiának a barátait. Tehát a Biblia tanítása, a szent hagyomány tanúsága, és az értelem megfontolása mind arra ad eligazítást, hogy bátran remélhetjük ennek a hittételnek az igazságát, igaz voltát. Isten elégséges kegyelmet ad az üdvösséghez, elsősorban a megigazultak számára.

A második pontban tegyük fel a kérdést:

II. A bűn állapotában levők kapnak-e elégséges kegyelmet az üdvösséghez?

Az Egyház bűnbánati gyakorlata alapján a Tanítóhivatal egyetemes tanításának tekinthetjük, tehát hittétel gyanánt vallhatjuk: **A bűn állapotában levők is kapnak elégséges kegyelmet a megtérésükhöz. Még az úgynevezett megrögzött bűnösök is.** Ez egy nagyon vigasztaló tanítás. Mindnyájunknak végig kell mennünk a megtisztulás útján, amely elsősorban a súlyos bűnöktől való szabadulást kell, hogy eredményezze. Majd tovább kell menni a lelki úton a megvilágosodás életszakaszában, amikor nyilvánvalóvá lesz számunkra, hogy a krisztuskövetés az üdvösség útja. Krisztus példáját, Krisztus erényeit akarjuk mi magunk is megvalósítani. És milyen boldog az, aki az egyesülés útjára is meghívást kap. Egészen engedje eluralkodni magában Istent. Isten pedig befogadja őt önmagába, mennyei életébe.

1. A Biblia

Itt is először a Biblia tanítását nézzük tételünk igazolására! **A Szentírás minduntalan megtérésre buzdítja a bűnösöket.** Még az úgynevezett megrögzött bűnösöket is. Ezekiel próféta mondja: *Amint igaz, hogy élek – mondja az Úr, az Isten –, nem lelem kedvem az istentelen halálában. Inkább annak örülök, ha az istentelen letér útjáról, és él. Térjete meg, térjete le gonosz útjaitokról!* (Ez 33, 11).

Szent Péter apostol is tanítja: *Isten nem akarja, hogy valaki is elveszen, hanem hogy mindenki bűnbánatot tartson* (2 Pét 3, 9).

Szent Pál pedig a konok és megrögzött bűnösökhöz fordul: *Semmibe veszed, hogy Isten végtelenül jó, türelmes és elnéző? És nem jut eszedbe, hogy irgalma bűnbánatra akar vezetni?* (Róm 2, 4-5). Látjuk Krisztus példáját, Aki olyan lelkülettel tartózkodott a bűnösök között, mint az orvos betegek körében. Sőt, vállalta azt a vádat is, amivel Őt illették: „*Ő a bűnösök barátja*” (Mt 11, 19). Ide illik az örök szép hasonlata az elveszett bárányról, az elgurult drachmáról és a tékozló fiúról (vö. Lk 15, 1-7. 8-10. 11-32).

Isten irgalmas Isten, hiszen értünk, bűnösökért küldte el Egyszülött Fiát, hogy éljünk, vagyis hogy üdvözüljünk. Jézus azonban említ egy kivételt: *Aki a Szentlélek ellen vétkezik, annak bűne nem nyer bocsánatot sem ezen a világon, sem a másvilágon* (Mt 12, 32).

Mi ez a Szentlélek elleni bűn? Az az elbizakodottság, az a makacsság, amellyel a farizeusok visszautasították a Messiás tanításában, csodáiban és jó-tételeiben megmutakozó isteni szeretetet. Az ilyen bűnnek a megbocsáthatatlansága nem a kegyelem hiányán múlik, hanem azon a tényen, hogy a túlzottan magabiztos, vagy a megbocsátás

lehetőségében kételkedő ember gyakorlatilag visszautasítja a kegyelmet. Krisztusnak ez a kijelentése tehát nem elvi vonatkozású, hanem inkább gyakorlati vonatkozású.

Vannak a Bibliában egyéb olyan helyek is, amelyek látszatra ellenkeznek a tétellel, amit mondtunk, hogy a bűn állapotában levők is elégséges kegyelmet kapnak az üdvösséghez. Amikor például arról van szó, hogy Isten *megkeményítette a fáraó szívét* (vö. Kiv 7, 13). Vagy a nép szívét (vö. Iz 6, 10; Jn 12, 40). Ezek a kifejezések úgy értelmezendők, hogy Isten előre látja egyesek elvakult makacsságát, amellyel nem képesek felfogni Isten hozzájuk szóló üzenetét az Ő szeretetéről. Isten nem vesz erőt az ember szabad akaratán, vagyis engedélyezi, hogy az ember szabadon visszautasítsa a kegyelmet. Jézus sem azért beszélt a példabeszédekben, hogy egyesek ne értsék, hanem úgy beszélt, hogy egyesek a saját hibájukból kifolyólag nem értették. Úgy beszélt, hogy ezáltal nyilvánvalóvá vált egyesek kemény-szívűsége (vö. Mk 4, 11-12).

A Biblia tanítása mellett nézzük meg:

2. Az őskeresztény egyház gyakorlatát

Volt bűnbánat és bűnbocsátás. Jézus is ezzel kezdi az evangélium hirdetését: *Tartsatok bűnbánatot, térjete meg! Hozzátok szólok tulajdonképpen, akik bűnösök vagytok* (ApCsel 3, 19). Az Egyház is ezt gyakorolta. A bűnösök megtérésére a Szentlélek kegyelmét kérte, és csodálkozva, ámulva látták az apostolok, hogy a bűnből megtért emberekre a keresztségkor leszállt a Szentlélek (vö. ApCsel 10, 45). Vagyis az első pünkösöd eseménye megismétlődik. Ők is betöltődnek Isten Szentlelkével, a Szeretet Lelkével.

Voltak azonban az ősegyházban úgynevezett visszaesők, akik megkapták ugyan a bűnöktől való feloldozást, de ezeket nem oldozták fel még-egyszer vagy azonnal. De akkor is buzdították őket, hogy egyéni vezekléseikkel ne szűnjenek meg kiesdeni Isten irgalmát. Tehát **az ősegyház szüntelenül Isten irgalmának özönében élt.**

A hittudósok is így gondolkodtak:

3. Az üdvösségünk iránti bizalom keresztény kötelességünk

Joggal bízhatunk abban, hogy Isten megadja az üdvözüléshez szükséges kegyelmet. Ennek az isteni rendelkezésnek komoly kétségbevonása pedig bűn lenne a Szentlélek ellen. Ha pedig ez bűn, hogy valaki kétségbe vonja Istennek a jóságát, amellyel kegyelmet ad az üdvösségre, akkor észre kell venni, hogy Isten megadja a kegyelmet. Nem hiányozhat a kegyelem az üdvösséghez. És erre joggal alapozhatjuk a bizalmunkat. A bűn állapotában levők is kapnak elégséges kegyelmet a megtéréshez, hogy a bűn útjáról elfordulva Isten felé forduljanak, egyre előbbre jussanak az üdvösség útján, míg a mennyország ajtaja fel nem tárul számukra. Mert hiszen akkor már ők is megigazultak, ők is betöltődtek a megszentelő kegyelemmel, mert ellene mondtak a bűnnek, és Istenet választották.

Az elmélkedő lélek számára tehát **az öröm, az ujjongás, a belső béke fakad föl ebből a hittételből: Isten elégséges kegyelmet ad ahhoz, hogy eljuthassunk az üdvösségre.** Nyilván, hogy ezt a kegyelmi ajándékot ápolni kell. Jézus is a *talentumok* kamatoztatásáról ad tanítást (vö. Mt 25, 14-30). A legnagyobb kincs – amelyet a Mennyei Atya ránk bíz – az Ő saját élete. Mint ahogyan mi, emberek szüleink életét hordozzuk magunkban, az ő adottságukat, és azt bontakoztatjuk ki; mert a kapott képességek mellett mindig vannak szerzett képességek is, amelyekkel gazdagabbá tudjuk tenni az életünket, ugyanúgy **Isten gyermeke is Isten életét kapja ajándékba. De a maga erőfeszítésével, a rossz helyett a jó választásával, az imádsággal, amikor az ember Istenbe akar belemerülni, Istenben akar belenövekedni.** Folytathatjuk, hogy a kötelesség teljesítésével, vagy a betegségek, szenvedések elvállalásával tudjuk bontakoztatni magunkban az isteni életet. Nincs más üdvösség, csak Isten! Mindaz,

akiben az isteni élet van, az az üdvösségben részesül. Itt a földön még csak mintegy a mennyország előcsarnokában vagyunk, mert nem látjuk azt, hogy *már Isten gyermekei vagyunk* (1 Jn 3, 1), ahogyan Szent Pál apostol is írja az első levelében. Odaát pedig színről-színre láthatjuk azt az Istent, Aki az Ő saját életét ajándékozta nekünk, Akiből élünk, Akiben *élünk*, Akiben *vagyunk* (vö. ApCsel 17, 28). Amikor az elmélkedő lélek erről az Istennek az önmagát ajándékozó szeretetéről, a kegyelemről gondolkodik, akkor **mindig kell, hogy öröm töltse be a szívét! Kell, hogy az élet lobogjon fel egyre jobban benne! Isten él bennem, én pedig Istenben élhetek!**

Mivel a megszentelő kegyelem a jócselekedetek által növekszik, azért mindig remélhetjük, hogy **nap mint nap jobban tudjuk majd szeretni Istent**, szüntelenül jobban tudjuk **befogadni az Ő szeretetét, és akkor még több lesz az okunk és a jogunk az ujjongásra**. Már itt a földön Isten kegyelme betölt bennünket, és az örökkévalóságban pedig még jobban. Ahogyan az elindulásnál a Szent Péter teret a kegyelmek forrásának állítottuk szemünk elé, úgy az elmélkedés vége-felé, nem befejeztével folytassuk ezt a gondolatot: **A szentháromságos Egy Isten szüntelenül árasztja ránk az Ő kegyelmét, mert Ő az üdvösségre akar vezetni bennünket. A szeretetnek nincs vége, sőt ez sohasem szűnik meg. Így Isten önmagát ajándékozó szeretetének az üdvösséghez szükséges kegyelem-áradásának sem lesz vége!**

(Dr. Előd István: Katolikus Dogmatika 366-368.

oldal)

Befejezésül imádkozzuk a 96. számú éneket:

*Krisztus mennybe fölme, hogy nekünk helyt szerezne.
Ül Atyjának jobb felől, mindeneknek Ura lőn.
Kapuját a mennynek szélesre tárta emberi nemnek.*

*Krisztus meghalt bűnünkért, föltámadott lelkünkért,
Megjelenék Péternek, és az ötszáz híveknek.
Kapuját a mennynek szélesre tárta emberi nemnek.*